

LA HISTORIOGRAFIA MEDIEVAL AL PAÍS VALENCIÀ

ENRIC GUINOT

La historiografia medieval sobre el País Valencià ha evolucionat força en els darrers anys amb la superació clara de plantejaments i metodologies arrelades en el més tradicional positivisme, en una erudició que no sols havia estat abandonada a tota Europa sinó fins i tot rebutjada feia dècades. A tall d'exemple, l'escola dels *Annales* era tema gairebé de ciència-ficció per a aqueixa història medieval valenciana que ens trobàvem els estudiants de no fa gaire anys.

Bàsicament, els canvis més significatius que s'han produït han estat, per una banda, en el camp de la història musulmana, del *Sharq al-Andalus*, i, per altra banda, en el camp més estricte dels segles posteriors a la conquesta de Jaume I, amb una sèrie d'obres que han encetat el camí de la normalització amb l'estudi del feudalisme i la incorporació històrica i metodològica del País Valencià a la resta dels models feudals europeus.

EN VALÈNCIA MUSULMANA

En el primer apartat, la història de la València musulmana, el paper de Pierre Guichard

ha estat fonamental. Amb multitud de treballs i articles sobre el tema, recentment ha vist la llum un recull d'algunes de les seues publicacions més difícils de trobar i més interessants pel seu contingut, amb el títol «Estudios sobre historia medieval», i que, ara per ara, continuen sent fonamentals quant a ruptura de visions erudites i a la construcció d'un model de societat musulmana medieval, dins el gran marc de les societats tributàries i amb força peculiaritats mediterrànies, com ara el debatut punt de la berberització del País Valencià i l'existència de comunitats de camperols lliures amb una arrel tribal en molts casos.¹

LA NOVA SOCIETAT FEUDAL

Quant a la construcció de la nova societat feudal al País Valencià a partir de la conquesta del s. XIII, s'ha obert aquesta nova via a partir dels treballs que han anat enllestint diversos professors del Departament d'Història Medieval de la Universitat de València a partir de les seues Tesis de Llicenciatura i Doctorat.

Així, junt a un ample grapat de treballs puntuals, convé destacar tres llibres que, ara per ara, vénen a representar la punta de llança del que podríem anomenar nova escola valenciana. Es tracta de les obres d'Antoni Furió, *Camperols del País Valencià*; de la de Ferran Garcia, *el naixement del monestir cistercenc de la Valldigna*, i la d'Enric Guinot, «Feudalismo en expansión en el Norte valenciano».²

Es tracta de tres obres que parlen d'aspectes complementaris del món medieval valencià i que tenen una sèrie de trets comuns: el seu caràcter comarcal, centrades respectivament a la Ribera Baixa, la Safor i el Maestrat, la qual cosa implica ja uns plantejaments de preocupació pels models re-

gionals i arrelats al territori, força allunyats però, de la simple història local; en segon lloc també hi coincideixen en el seu esforç metodològic, basat en el plantejament d'analitzar des de les seues arrels el model de societat feudal valenciana, i, finalment, coincideixen a no intentar traslladar mecànicament els models d'anàlisi i estudi del feudalisme desenvolupats a la resta d'Europa, sinó, més aviat, a partir dels pressupostos teòrics que representen una sèrie de nous conceptes, com ara els models regionals i el feudalisme Mediterrani, així com la preocupació per construir un discurs històric a partir de la realitat valenciana.

En resum, doncs, a partir d'aquestes bases, s'ha obert un nou camí molt esperonador en els seus resultats, i més quan aquestes obres abracen així mateix altres camps d'investigació, camperolat, estructures agràries, relacions socials, comunitat rural, família i convivència, paisatge, etc., donant pas a una visió molt més completa, científica i real de la història medieval valenciana.

NOTES

1. Pierre Guichard, bé a soles o amb d'altres autors, com ara André Bazzana, té moltíssims treballs sobre el País Valencià, alguns dels quals, com hem dit, poden trobar-se al recent llibre «Estudios sobre historia medieval», Edic. Alfons el Magnànim, I.V.E.I., València, 1987.

2. A. Furió, *Camperols del País Valencià. Sueca, una comunitat rural a la tardor de l'Edat Mitjana*, Inst. Alfons el Magnànim, València, 1982; F. Garcia Garcia, *El naixement del monestir cistercenc de la Valldigna*, Dept. Hist. Medieval i Paleografia, Univ. de València, València, 1983; E. Guinot, «Feudalismo en expansión en el norte valenciano. Antecedentes y desarrollo del señorío de la Orden de Montesa. Siglos XIII y XIV», Diputació Provincial, Castelló, 1986.